

**Խ. Ս. Հ. Մ. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ**

Կ. Ս. 4/18

ՀԱՅԿՈՒՆԻ 1931 թ.

9811

Հ Ր Ը Հ Ա Ն Գ № 181

78112
A

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՏՈՒՅԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պատ. խմբագիր՝ Հ. ՍՍ.ՐԳՍՅԱՆ
Թարգմանիչ՝ ՄԻՐԶԱ ԱՎԱԳՅԱՆ

Ստրագրիչ՝ ԱՐՏ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Գիրտիկանի տպարան

Կ. Ա. 4/18

Հ Ր Ա. Հ Ա Ն Գ № 181

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹԻՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՅԵՎ ՀԱՏՈՒՅԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Կազմված է՝ ա) ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1934 թ. հուլիսի 19-ի՝ «Դյուզդական վայրերում և քաղաքներում 1935 թվի պարտադիր կոպարային ապահովագրութունն անցկացնելու վերաբերյալ» վորոշման, բ) ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1933 թվի մայիսի 28-ի վորոշմամբ հաստատված՝ պարտադիր կոպարային ապահովագրության կանոններին, գ) ԽՍՀՄ Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեյի և Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1934 թ. հուլիսի 27-ի՝ «Կամավոր ապահովագրության վերաբերյալ» և 1935 թ. օգոստոսի 17-ի՝ ԽՍՀՄ Կենտրոնական և Ժողովրդական Կոմիտեյի 1934 թ. հուլիսի 27-ի՝ «Կամավոր ապահովագրության մասին վորոշումը փոփոխելու և լրացնելու վերաբերյալ» վորոշումներին, դ) ԽՍՀՄ Ֆինանսների Ժողովրդական Կոմիսարիատի՝ «Շրջանային ֆինանսական բաժինների ապահովագրական տեսչութունների կողմից դյուզդական վայրերում կատարելիք աշխատանքի վերաբերյալ» հրահանգի (հաստատված ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի 1937 թ. ապրիլի 29-ի վորոշմամբ) հիման վրա:

ԻՆՉՊԻՍԻ ՏՆՏԵՍՈՒՅՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՅԵՎ ԻՆՉՊԻՍԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐ ԵՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՒՄ ՊԱՐՏԱԳԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԿԱՐԳՈՎ

§ 1. Պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրվում են այն անասունները, վորոնք պատկանում են.—

ա) կոլտնտեսություններին, դյուզդատնտեսական կոմունաներին, դյուզդատնտեսական արտելներին և միատեղ հող մշակող

ընկերություններին, բ) ձկնորսային կոլտնտեսություններին, գ) տնայնագործական-արհեստագործական կոոպերացիայի սկզբը բնական կազմակերպություններին (գյուղական վայրերում) և հաշմանդամների կոոպերացիային (գյուղական վայրերում և քաղաքներում), դ) կոլտնտեսականներին տնտեսության վոչ հանրայնացված մասի վերաբերմամբ, ե) բանվորներին և ծառայողներին, զ) մենատնտես գյուղացիներին, ը) տնայնագործներին, արհեստավորներին և այլ քաղաքացիներին:

§ 2. Կոլտնտեսություններում և սկզբնական կոոպերատիվներում՝ պարտադիր կոպարային կարգով անց ե կացվում.—

ա) ապահովագրություն ձիերի, ուղտերի, ավանակների, ջրիներին և յեղջերուներին—մեկ տարեկան հասակից, իսկ այդ անասունների մատղաշներին—6 ամսական հասակից.

բ) ապահովագրություն խոշոր յեղջերավոր անասուններին—6 ամսական հասակից.

գ) ապահովագրություն վոչխարների, այծերի և խոզերի—6 ամսական հասակից:

§ 3. Կոլտնտեսականների մոտ տնտեսության վոչ հանրայնացված մասի վերաբերմամբ, բանվորների, ծառայողների, մենատնտես գյուղացիների, տնայնագործների, արհեստավորների և այլ քաղաքացիներին մոտ պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրվում են.—ա) ձիերը, ուղտերը, ավանակները, ջրիները և յեղջերուները—մեկ տարեկան հասակից, բ) խոշոր յեղջերավոր անասունները—6 ամսական հասակից և գ) կարակուլի վոչխարները, իսկ այն տնտեսություններում, վորտեղ կարակուլի վոչխարներին հետ միասին կան դմակավոր վոչխարներունակ դմակավոր վոչխարները—6 ամսական հասակից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Կոլտնտեսականների մոտ ապահովագրվում են միմիայն այն անասուններին, վորոնց Գյուղատնտեսական արտելի կանոնագրությամբ թույլատրվում ե ունենալ անձնական կարիքների համար:

2. ՎՈՐ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ Ե ՊԵՏԱՊԸ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 4. Վնաները հատուցվում են՝ ա) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրված անասունը սատկում ե բնական մահով, դժբախտ դեպքի հետևանքով (հրգեհից, շանթահարումից հեղեղումից և այլն) և անասունների համաճարակ հիվանդությունների դեմ սրսկիլուց, բ) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրված անասունը

ապանվում է (մորթվում) անասնաբուծի կամ անասնաբուծակի կարգադրութեամբ—անասունների համաճարակ հիվանդութիւնները վորոշելու կամ դրանք դադարեցնելու համար, ինչպես նաև դժբախտ պատահարի և անբուժելի հիվանդութեան դեքում:

3. ՎՈՐ ԴԵՊՔԵՐՈՒՄ ՊԵՏԱՊԵ ԶԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

§ 5. Վնասները չեն հատուցվում, յեթե ապահովագրված անասունը սատկում է ապահովագրվողի մեղքով, այն է.—

ա) յեթե անասունը սատկում է բացահայտ անտնտեսվարութեան, անխնա շահագործման կամ ֆիսսաբար վերաբերմունք ունենալու հետևանքով (որինակ՝ անասունին ուժից վեր աշխատանքով ծանրաբեռնելը, անասունին ծեծելը, շատ արագ քշելը, ֆիսսակար կեր տալը, տաքացած անասունին սառը ջուր տալը)։

բ) յեթե անասնաբուժը կամ անասնաբուժակը հաստատում է, վոր անասունը վարակվել է, վորովհետև ապահովագրվողը չի պահպանել տվյալ վայրի համար պարտադիր վորոշումները վաշտակիչ հիվանդութիւնների դեմ պայքարելու վերաբերյալ, ինչպես նաև անասնաբուժական-սանիտարական կանոնները։

գ) այն դեպքերում, յերբ ապահովագրվողը ապանում է (մորթում) իր անասունը—տնտեսական նկատառումներով։

Բացի այդ, սնկախ ապահովագրված անասունի անկման պատճառներից, Պետապը չի հատուցում ֆիսսները, յերբ ապահովագրվողը.—

ա) թագցնում է տոմարագրումից տվյալ տեսակի անասուններին, յերբ հաշվառում է կատարվում պարտադիր կապաբային ապահովագրութեան համար։

Որինակ՝ ապահովագրվողի մոտ անասուններին հաշվատման պահին յեղել է 2 կով, իսկ նա տոմարագրել է միմիայն մեկ կով։ Կովը նրա մոտ սատկելու դեպքում ֆիսսը չի հատուցվում։

բ) չի հայտնում սահմանված ժամկետին ապահովագրված անասունի անկման մասին։

4. ՅԵՐԲ Ե ՍԿՍՎՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՎ ՅԵՐԲ ՎԵՐՋԱՆՈՒՄ ՊԵՏԱՊԻ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՂԻ ՀԱՆԴԵՊ

§ 6. Պետապի պատասխանատվութիւնը պարտադիր կապաբային ապահովագրութեան դժով սկսվում է այն պահից, յերբ անասունները հասնում են այս հրահանգի § 2 և 3-ում նախատեսված հասակին։

§ 7. Այն անասունները, վորոնք մտնում են տնտեսութեան մեջ տվյալ վայրում անասունների հաշվառում անցկացնելուց հետո, ապահովագրված են համարվում տնտեսութեան մեջ մտնելու պահից:

§ 8. Պետապի պատասխանատվութիւնն անասուններէ պարտագիր կողարային ապահովագրութեան գծով վերջանում է.—

ա) յերբ անասուններն անցնում են այնպիսի տնտեսութեան մեջ, վորի գույքը պարտագիր կողարային ապահովագրութեան յինթակա չէ (որինակ՝ խորհանտեսութիւնն).

բ) յերբ տվյալ տնտեսութեան մեջ անասունների ապահովագրութիւնը դադարեցված է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշմամբ դեպի անասունները ըսցահայտ անտնտեսվար կամ փաստարար վերաբերմունք ցուցաբերելու համար:

Ապահովագրական տեսուչները պարտավոր են սխտեմատիկաբար ստուգել ապահովագրված անասունների դրութիւնը:

Յեթի ապահովագրվողը չի պահպանում պարտագիր վորոշումն անասունների վարակիչ հիվանդութիւնների դեմ զայքարելու վերաբերյալ և յեթի հայտնաբերվում է անտնտեսվար վերաբերմունք դեպի անասունները, ապա ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է գրավոր մատնացույց անել ապահովագրվողին նկատված թերութիւնները և առաջարկել կարճ ժամանակամիջոցում վերացնել այդ, նախազուգահեռով, վոր չկատարելու դեպքում անասունների ապահովագրութիւնը կ'դադարեցվի:

Այնուհետեւ, ապահովագրական տեսուչը կորանտեսականներէ առաջին իսկ ժողովում կամ գյուղի քաղաքացիներէ ընդհանուր ժողովում հայտնում է նկատված թերութիւններէ մասին և այն մասին, վոր յեթի այդ թերութիւնները չվերացվին, կորանտեսութեան կամ առանձին քաղաքացիներէ անասունների ապահովագրութիւնը կ'դադարեցվի:

Յեթի չնայած նախազուգահեռնը, անասուններէ խնամքը բնագավառում նկատված թերութիւնները չեն վերացվի, ապա ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է հարց դնել շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի տուջ տվյալ տնտեսութեան մեջ ապահովագրութիւնը դադարեցնելու մասին մինչև վոր տնտեսութիւնը կարգի կրերվի:

Ապահովագրութիւնը դադարեցնելու մասին կորանտեսու-

թյուններին և այլ տնտեսություններին պետք է տեղեկացնել գրավոր:

Ապահովագրությունը դադարեցնելու մասին շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը պարտավոր է իրազեկ դարձնել տվյալ կողմնատեսության ընդհանուր ժողովին կամ գյուղի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովին:

Ապահովագրությունը նույն շրջանային հանձնաժողովը կամ Պետապի հանրապետական, յերկրային, մարդային վարչությունը կարող է նորից վերականգնել այն դեպքում միայն, յիթե կհաստատվի, վոր այն պատճառները, վորոնք առիթ են ծառայել ապահովագրությունը դադարեցնելու համար վերացված են:

5. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԳԻՐ ԿՈՊԱՐԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԵՐԸ

§ 9. Անասուններ ապահովագրելիս ապահովագրական վարձաարություն կոչվում է այն գումարը, վորով Պետապի ապահովագրում է տվյալ անասունին յեվ վորը Պետապը վճարում է ապահովագրվողին ապահովագրված անասունը սատկելու դեպքում:

§ 10. Պարտադիր կոպարային կարգով այս հրահանգի § 2 և 3-ում հիշատակված անասուններն ապահովագրվում են ապահովագրական վարձաարության կայուն նորմաներով՝ սահմանված յերկրային, մարդային գործադիր կոմիտեիների, ինքնավար և մարդային բաժանում չունեցող դաշնակից հանրապետությունների ժողկոմխորհների վորոշումների այն միջին նորմաների հիման վրա, վորոնք սահմանված են ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի 1934 թ. հուլիսի 19-ի վորոշմամբ և դաշնակից հանրապետությունների ժողկոմխորհների կողմից ի դարգացումն հրատարակվող վորոշումներով:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—1. Ապահովագրական վարձաարության նորմաները 6 ամսականից մինչև մեկ տարեկան հասակ ունեցող մատղաշ խոշոր յեղջերավոր անասունների և մեկ տարեկանից (իսկ աղնվացի անասունների համար 6 ամսականից) մինչև 2 տարեկան հասակ ունեցող ձիերի, ուղտերի, ավանակների, ջորիների և յեղջերաների համար 50% -ով իջեցվում են այն նորմաների համեմատությամբ, վորոնք սահմանված են նույն տեսակի չափահաս անասունների համար:

2. Մեկ տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող խոշոր յեղջիրավոր անասունները և 2 տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող ազնվացեղ ձիերը կոլտնտեսութեան ներում և սկզբնական կոոպերատիվներում անալաման ապահովագրվում են լրիվ արժեքով, ապահովագրական գնահատմամբ:

§ 11. Պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրված անասունների անկման դեպքում, ֆլասները հատուցվում են պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան վարձատրութեան նորմայի չափով, անկախ այն հանգամանքից, թե ինչպիսի արժեք է ունեցել անասունն առ անկման որը: Կոլտնտեսութեան ներքի և սկզբնական կոոպերատիվների, լրիվ արժեքով ապահովագրված, ազնվացեղ անասունների անկման դեպքում, ֆլասները հատուցվում են այն դումարի չափով, վորով նրանք ապահովագրված են յեղել:

§ 12. Անասուններ մորթելու դեպքում (տես այս հրահանգի § 4 կետ քբ) ֆլասները հատուցվում են հետևյալ կերպ.—

ա) յեթե սպանված (մորթված) անասունի միսը պիտանի չի ճանաչված ուտելու համար կամ չի կարելի ոգտագործել բոտանեղական պայմանների (որինակ, ձիու միսը), ապա ֆլասները հատուցվում են լրիվ, այսինքն, առանց մսի արժեքը հանելու: Միսն ուտելու համար վոչ պիտանի ճանաչելու հանգամանքը պետք է ապացուցել անասնաբուժի կամ անասնաբուժակի տեղեկանքով.

բ) յեթե սպանված (մորթած) անասունի միսը պիտանի չի ճանաչված ուտելու համար, ապա ֆլասն հատուցելու հարցը լուծվում է հետևյալ կերպ՝

1) ազնվացեղ անասուն սպանելու (մորթելու) դեպքում, վորը ապահովագրվում է իր լրիվ արժեքով (§ 10-ի 2-րդ ծանոթութեանը), ֆլասները հատուցվում են ապահովագրական վարձատրութեան և մսի արժեքի միջև յեղած տարբերութեամբ.

2) ապահովագրական վարձատրութեան կայուն նորմայով ապահովագրված անասուն սպանելու (մորթելու) դեպքում (§ 10) ֆլասները չեն հատուցվում, քանի վոր մսի արժեքը միշտ այդ նորմայից ավելի բարձր է:

ՄԱՆՈՒՄԻՍՏՈՒՆ.— Մսի արժեքը վորոշվում է միսը նդունող պետական կամ կոոպերատիվ մթերման կազմակերպութեան տեղեկանքի հիման վրա, իսկ յեթե տեղե-

կանքի մեջ մսի արժեքը չի հիշատակված, ապա մսի արժեքը վաճարում գոյությունն ունեցող բարձրագույն—գնման գներով:

Նման տեղեկանք չլինելու դեպքում մսի արժեքը վորոշվում է տեղական կոլտնտեսային շուկայի գներով:

§ 13. Այն ձիերի համար, վոր տնտեսութուններից գրավվում են խլախտի և ինֆեկցիոն սակավարնության դեմ պայքարելու կարգով, միասնաբար հատուցվում են հետևյալ կերպ.—

ա) յեթե ձին գրավված է առանց նրան փոխարինելու առողջ ձիով և առանց վորևէ գրամական փոխհատուցում տալու, ապա միասնաբար վճարվում են, այնպես, ինչպես ստակած ձիու համար, այս հրահանդի § 11-ում նախատեսնված կարգով.

բ) յեթե ձին գրավված է և նրա փոխարեն տնտեսությանը մի ուրիշ ձի յի տրված կամ գրամական փոխհատուցում տպահովագրական վարձատրությունից վոչ պակաս գումարով, ապա Պետապը վոչինչ չի վճարում.

գ) իսկ յեթե գրավված ձիու համար տնտեսությունը գրամական փոխհատուցում է ստանում ապահովագրական վարձատրությունից ավելի ասկաս գումարով, ապա Պետապը վճարում է ապահովագրական վարձատրության և գրավված ձիու համար ստացված գումարի տարբերությունը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Այն ձիերը, վորոնք խլախտի և ինֆեկցիոն սակավարնության դեմ պայքարելու կարգով փոխադրված են հատուկ տնտեսություններ (մարլին և անեմո տնտեսություններ) ապահովագրության յենթակա չեն և ստակելու կամ մորթելու դեպքում միասնաբար չեն հատուցվում:

§ 14. Զի թույլատրվում ընկած կամ սպանված անասունի կաշվի և դիակի արժեքն ապահովագրվողին վճարվող գումարից պահելը:

6. ԱՊԱՆՈՎԱԳՐՎՈՂԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

§ 15. Ապահովագրված անասունների տերերը (կոլտնտեսությունները, օկզբնական կոպերատիվները, կոլտնտեսականները, մենատնտես դուղապահները և այլ քաղաքացիները) պարտավոր են լավ խնամել անասուններին, պահպանել անասնաբուժական-սանիտարական կանոններն ու անասունների վարու-

կիչ հիվանդութիւնների դեմ պայքարելու վերաբերյալ պարտադիր վորոշումները և ձեռք առնել բոլոր անհրաժեշտ միջոցներն անասունների անկումը կանխելու համար:

§ 16. Անասունը հիվանդանալիս կամ նրա հետ զժբախտ դեպք պատահելիս ապահովագրվողը պարտավոր է միջոցներ ձեռք առնել անհրաժեշտ ոգնութիւն ցույց տալու համար, զիմեղով անասնաբուժարանին, անասնաբուժական ամբուլատորիային կամ անասնաբուժական կայանին:

§ 17. Ապահովագրված անասունը սատկելու դեպքում ապահովագրվողը պարտավոր է պահել նրա դիակը կամ մնացորդներն անկման մասին ակտ կազմելու համար:

Յեթե անասնաբուժը, անապնաբուժակը կամ գյուղխորհուրդը բացահայտ հատկանիշներով վորոշում են, վոր անասունը վարակիչ հիվանդութիւններից է սատկել, ապա ապահովագրվողը վոչ միայն կարող է, այլ և պետք է անմիջապես հեռացնի դիակը, վարակիչ հիվանդութիւնների դեմ պայքարելու վերաբերյալ գործող պարտադիր վորոշումների համաձայն: Նման դեպքերում ապահովագրվողը դիակը հեռացնում և գյուղխորհրդին ներկայացուցչի կամ յերկու վկայի ներկայութեամբ:

§ 18. Յեթե այն անձինք, վորոնց վրա յե դրված ակտ կազմելու պարտականութիւնը (տես այս հրահանգի § 23) այս հրահանգի § 27-ում նախատեսնված ժամկետում անտեսութեանը չեն ներկայանալ, ապա ապահովագրվողը, չնպատելով նրանց գալուն, պարտավոր է հեռացնել դիակը գյուղխորհրդին ներկայացուցչի կամ յերկու վկայի ներկայութեամբ:

§ 19. Ապահովագրված անասունի անկման մասին ապահովագրվողը պարտավոր է վոչ ուշ քան յերկու օրվա ընթացքում հայտնել գյուղխորհրդին:

Յեթե սատկում է 2000 ու. ավելի գումարով ապահովագրված անասուն, ինչպես նաև յեթե տնտեսութեան մեջ միաժամանակ սատկում են մի քանի անասուններ, ապա ապահովագրվողը պարտավոր է նույն ժամկետում հայտնել այդ մասին վոչ միայն գյուղխորհրդին, այլ և շրջանային, քաղաքային կամ յենթաշրջանային ապահովագրական ավագ տեսչին:

Վորպես կանոն, այդ հաղորդումը պետք է լինի գրավոր և պարզորոշ պետք է ցույց տրված լինի՝ թե յերբ (ամիս և ամսաթիվ) և վոր տնտեսութեան մեջ է սատկել անասունը:

§ 20. Տնտեսութեան մեջ իբր թե տեղի ունեցած ֆլուանս-

րի վերաբերյալ սուտ և հորինված հայտարարութիւններ տալու համար ապահովագրվողը յենթարկվում է քրեական պատասխանատուութեան:

§ 21. Յեթե սատկած ապահովագրված անասունի դիակը չի կարելի ներկայացնել զննելու համար այն անձանց, վորոնք յեկել են ակտ կազմելու նպատակով, վորովհետև դիակը թաղած է կամ հանձնված ուտիլ գործարանին (ճարպահուման) կամ անասունը սատկել է տվյալ շրջանից դուրս (ճանապարհին) կամ խեղդվել է գետում, սատկել է ձորում փրուզման ժամանակ և այլն, ապա ապահովագրվողը պետք է հաստատի անասունի անկման փաստը համապատասխան փաստաթղթերով (ակտ, տեղեկանք, վկայական և այլն) կամ ականատես վկաների ցուցմունքների միջոցով:

§ 22. Անասունին սպանելու (մորթելու դեպքում) տես այս հրահանգի § 4) ապահովագրվողը պետք է ներկայացնի ակտ կազմելու համար յեկած անձանց, տեղեկանք պետական կամ կոոպերատիվ մթերման կազմակերպութիւնից հանձնված մսի քանակի և արժեքի մասին, իսկ միսն ուտելու համար պիտանի չլինելու պատճառով վոչնչացնելու դեպքում, տեղեկանք այն անասնաբուժից կամ անասնաբուժակից, վորը միսն անպետք է ճանաչել (տես այս հրահանգի § 12):

7. ՈՎ ՅԵՎ ՅԵՐԲ Ե ԱԿՏԵՐ ԿԱԶՍՈՒՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎԱԾ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

§ 23. Ակտեր անասունների անկման մասին կազմում են.—

ա) անասունների անկման յեղակի դեպքերում—գյուղտորհորդը:

բ) յեթե նույն տնտեսութեան մեջ կամ գյուղում միաժամանակ և նույնանման պատճառներով սատկում են մի քանի անասուններ—յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը:

գ) այն դեպքերում, յերբ սատկում են 2000 ու ավելի արժեք ունեցող անասուններ, ինչպես նաև, յեթե նույն տնտեսութեան մեջ կամ, գյուղում միաժամանակ և նույնանման պատճառներով սատկած անասունների ապահովագրական վարձատրութեան ընդհանուր գումարը 2000 ու ավելի յե—ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը:

§ 24. Այն բոլոր կասկածելի դեպքերում, յերբ պարզ չի

զինում, թե ինչից և սատկել անասունը և մասնավորապես, չի սատկել արդյոք ապահովագրվողի մեղքով—ակտ կազմելուն պետք և մասնակից անել անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին:

§ 25. Ակտ անասունների անկման մասին պետք և կազմել անապայման ապահովագրվողի մասնակցութեամբ, այն ե՝

ա) կոլտնտեսութեաններում և սկզբնական կոոպերատիվներում—վարչութեան նախագահի կամ վարչութեան հատուկ դրա համար լիազորված անդամի ներկայութեամբ,

բ) կոլտնտեսականների, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիների մոտ—անասնատիրոջ կամ նրա ընտանիքի վորեմիկ չափահաս անդամի ներկայութեամբ:

Վորպեսզի տեղի չունենան պետութեանը խաբելու գեղքեր, սխալ չվճարվին ֆրասները կամ անճիմն կերպով չ'մերժվի ֆրասներ հատուցելը, ապահովագրական տեսուչը պետք և մասնակից անի անասունների անկման պատճառները վորոշելու աշխատանքին առաջավոր, ազնիվ, լիակատար վստահութեուն վայելող, անասնաբուժութեանը լավ ծանոթ կոլտնտեսականների (ընթերականների), ընտրելով նրանց գյուղխորհրդի առաջադրութեամբ:

Ակտն ստորագրում են այն կազմող բոլոր անձինք, ինչպես նաև ապահովագրվողը և ներկա յեղող ընթերականները:

Տարածայնութեաններն այն անձանց միջև, վորոնք մասնակցում են ակտ կազմելուն և ապահովագրվողի առարկութեունները պետք և մտցնել ակտի մեջ:

§ 26. Ակտի ճշտութեան համար պատասխանատու յեն այն բոլոր անձինք, վորոնք մասնակցել են այն կազմելուն: Կեղծ կամ սուտ տեղեկութեուններ պարունակող ակտեր կազմելու համար հանցավորները յենթարկվում են քրեական պատասխանատվութեան:

§ 27. Ակտերը պետք և կազմեն՝ գյուղխորհուրդը—անասունի անկման մասին հայտարարութեուն ստանալու որը, յենթաշրջանային կամ ավագ շրջանային (քաղաքային) ապահովագրական տեսուչը—վոչ ուշ քան հայտարարութեունն ստանալու հաջորդ որը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ.—Մուրմանի ոկրուգում (Լենինգրադի մարզ) Հյուսիսային, Արևելյան—Սիրբերի, Ոմսկի,

Չեյարինսկի և Սվերդլովյան մարզերում, Հոավոր Արևելքի, Կրասնոյարսկի և Հարավ-Սիբիրյան յերկրներում, Կոմի, Բուրյատ-Մոնղոլյան, Յակուտյան ԻՍՖՀ, Ղազախստանի, Կիրգիզյան, Ուզբեկյան, Թուրքմենյան և Տաջիկյան ԽՍՀ-ում այդ ժամկետները կրկնապատկվում են:

§ 28. Ակտեր անասունների անկման մասին կազմվում են ԽՍՀՄ Ֆինոդղկոմատի կողմից սահմանված ձևով: Ակտի բոլոր հարցերին պետք է ճիշտ և լրիվ պատասխան տալ:

§ 29. Վորպես կանոն, ակտը պետք է կազմել յուրաքանչյուր սատկած անասունի համար առանձին: Բայց այն դեպքերում, յերբ նույն տնտեսության մեջ միաժամանակ և նույնանման պատճառով (հրդեհ, հեղեղում և այլն) սատկում են միանգամից մի քանի անասուններ, կարելի յե կազմել մեկ ակտ: Այս դեպքում ակտին պետք է կցել բոլոր սատկած անասունների ցուցակը, ցույց տալով այն դումարները, վորոնցով նրանք ապահովազրված են:

§ 30. Յեթե գյուղխորհրդի կամ ապահովագրական տեսչի կարծիքով (նայած թե նրանցից ով է կազմել ակտը) պետք է մերժել զնաաներ հատուցելը, ապա ակտում պետք է նշել մերժման պատճառները:

§ 31. Անասունի անկման մասին ակտ կազմելիս պետք է ճշտորեն պարզված լինի և ակտում ցույց արված անկման պատճառը: Յեթե անասնարուժի կամ անասնարուժակի բացակայության պատճառով անասունի անկման պատճառը պարզված չի լինում, ապա ակտում ցույց են տրվում այն հատկանիշները, վորոնք յեղել են անասունի հիվանդության և անկման ժամանակ:

Անասունը դժբախտ պատահարից սատկելու դեպքում ակտի մեջ պետք է ցույց տալ ինչպիսի դժբախտ պատահար է յեղել և ինչ պայմաններում է տեղի ունեցել:

§ 32. Անասունի հիվանդության և անկման պատճառները ճշտորեն վորոշելու համար ակտ կազմելիս անհրաժեշտ է ա) զննել անասունի դիակը և նրա մնացորդները, իսկ յեթե այդ անհնար է (տես այս հրահանգի § 21) հարցաքննել վկաներին. բ) անասունների խնամքի և դահպանման պայմանները տնտեսության մեջ հետազոտելու միջոցով պարզել թե անասունի հիվանդությունն ու անկումն ապահովագրվողի անտնտեսավարության և դիտավորյալ զործողությունների հետևանք չեն յեղել:

արդյոք. գ) հարցաքննել այն անձանց, վորոնց հանձնարարված է անասունների հսկողութունն ու խնամքը (ձիապահներ, առասնապահներ, հովիվներ, կթողներ և այլն):

§ 33. Զիռ անկման մասին ակտ կազմելիս ապահովագրվողից պետք է պահանջել ձիռ անձնագիրը: Անձնագրի մեջ նըշվում է անասունի անկման ու դրա պատճառի մասին, վորից հետո ակտի հետ միասին այն հանձնվում է շրջանային ապահովագրական տեսչութանը և պահվում ակտին կից:

§ 34. Յեթե ակտը գյուղխորհուրդն է կազմում, ապա ակտըն ու նրա արմատը պետք է վավերացված լինեն գյուղխորհրդի նախագահի կամ նրա տեղակալի ստորագրությամբ ու գյուղխորհրդի կնիքով: Իրանից հետո ակտն ուղարկվում է յենթաշրջանային ապահովագրական տեսչին, իսկ արմատը մնում է գյուղխորհրդում:

Ապահովագրվողի միջոցով ակտն ապահովագրական տեսչին հանձնելը, ինչպես նաև ակտը նրա մոտ (ապահովագրվողի) թողնելը չի թույլատրվում:

Յեթե անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն ակտ կազմելու փամանակ ներկա չեն լինում, ապա գյուղխորհրդի նախագահը պետք է ուղարկի ակտը մոտակա անասնաբուժին կամ անասնաբուժակին անասունի հիվանդության և անկման պատճառների մասին յեղրակացութուն տալու համար: Այս դեպքում անասնաբուժը կամ անասնաբուժակն անասունի հիվանդության և անկման մասին յեղրակացութուն պետք է տան ակտի արվյալների, ամբուլատորիայի մատյանի նշումների, տնտեսության հետազոտման, ապահովագրվողի և անասունին խնամող անձանց հարցաքննության հիման վրա: Յեթե այդ անհնաք է, ապա ակտն ուղարկվում է ապահովագրական տեսչութանն առանց անասնաբուժի յեղրակացության:

8. ԱԿՏԵՐԻ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

§ 35. Գյուղխորհրդից ակտն ստանալուն պես յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը պարտավոր է ստուգել թե արդյոք ակտի բոլոր կետերին արված են ձիշտ և լրիվ պատասխաններ, բոլոր փաստաթղթերն են արդյոք կցված ակտին և կարող է արդյոք շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը լուծել տվյալ փաստերը հատուցելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը:

Յեթե յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կհայտնաբերի, վոր ակտը սխալ է կազմված կամ կհակաճններ և առաջ բերում, ապա նա պարտավոր և ակտի փաստացի ստուգում կառարել տեղում: Այն ակտերը, վորոնք կհակաճններ չեն առաջ բերում, յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը հանձնում և ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսչին, վորը գրանցում և ռեկատրում (փաստերի մատյան) և ապա ստուգում և ակտերը, տալիս և իր գրավոր յեղրակացութունը և ներկայացնում և շրջանային ապահովագրական հանձնատեղովի քննությանն ու հաստատմանը:

§ 36. Շրջանային ապահովագրական հանձնատեղովի ակտերը քննում և հաստատում և վոչ ուշ քան ակտն ստանալուց 10 որվա ընթացքում:

§ 37. Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները պատասխանատու յեն ապահովագրական վարձատրություն վճարելու կամ մերժելու վերաբերյալ հարցը ժամանակին և ճիշտ լուծելու ու ապահովագրական կանոնների բյուրոկրատական խեղաթյուրումներ թույլ չտալու համար:

Ապահովագրական վարչություններն ու տեսուչները հատուկ ուշադրություն պետք է դարձնեն անասունների անկման պատճառները վորոշելու վրա և հարցին պետք է մոտենան վոչ թե ֆորմալ ձևով, այլ ըստ գործի եյության ու հաշվի առնեն այն բոլոր հանգամանքները, վորոնց առկայությամբ ավյալ դեպքն է պատահել, այսինքն, ավյալ փաստներն ապահովագրքվողի մեղքով են տեղի ունեցել արդյոք, թե զժբաղխտ պատահարի հետևանք են:

Յեթե փաստները կորտնտեսության մեջ տեղի յեն ունենում առանձին կորտնտեսականի մեղքով և ընդհանուր անանտեսության, կարգապահության և հանրային սեփականության պաշտպանության բացակայության հետևանք չեն, ապա կորտնտեսությունը չի զրկվում իր կրած փաստների հատուցումն առանալու իրավունքից: Նման դեպքերում այն անձինք, վորոնք մեղավոր են փաստներ տեղի ունենալու գործում պետք է դատական պատասխանատվության յենթարկվին:

§ 38. Պետապի որդաններն ու ֆինանսական բաժինների վարիչները պետք է հսկեն, վորպեսզի փաստների հատուցման ապրիլինի մեծոմներ չլինեն, վորպեսզի ապահովագրական տեսչություններն ու շրջանային ապահովագրական հանձնատեղ-

դոմիներն ուշադրութեամբ ստուգեն անասունների անկման պատճառները և անհապաղ հատուցեն ֆլասաներն այն բոլոր դեպքերում, յերբ անասունների անկումը տեղի յե ունենում վոչ ապահովագրվողի մեղքով: Ապահովագրական տեսուչը պետք է լավ իմանա անասունների ապահովագրութեան վերաբերյալ վորոշումները, կանոններն ու հրահանգները, անասնաբուժութեան դարգացման գործում կողանտեսականների ունեցած այն պարտականութեանները, վորոնք նախատեսնված են գյուղատնտեսական արտելի կանոնագրութեամբ, անասունների վարակիչ հիվանդութեանների դեմ պայքարելու վերաբերյալ, տվյալ վայրի համար պարտադիր վորոշումներն ու անասնաբուժական-սանիտարական կանոնները: Ապահովագրական տեսուչը պետք է կաող հաստատի տեղական հողային որդանյների և անասնաբուժական աշխատողների հետ:

§ 39. Յեթե ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը համաձայն չի լինում շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշմանը, ապա նա պարտավոր է բողոքարկել այն և գործը հանձնել Պետապի մարդային (յերկրային) վարչութեանը, իսկ վորտեղ մարդային (յերկրային) վարչական բաժանում չկա—Պետապի հանրապետական վարչութեանը, տալով բողոքարկման պատճառաբանութեանը: Այս դեպքում ֆլասաների վճարումը կատեցվում է մինչև Պետապի վարչութեան (վորին բողոք է արված յեղել) այդ առթիվ կայացրած վորոշումն ստանալը: Պետապի վարչութեանը պետք է քննի բողոքն այն ստանալուց 10 որվա ընթացքում և իր վորոշման մասին հայտնի ավագ ապահովագրական տեսչին:

Յեթե վերագաս ապահովագրական որդանյ տասն որվա ընթացքում չի քննի ապահովագրական տեսչի բողոքը, ապա ֆլասաները պետք է հատուցել այն դումարով, վորը նշանակել է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովը:

§ 40. Պետապի մարդային, յերկրային և հանրապետական վարչութեանները պետք է խիստ հսկողութեան սահմանեն անասունների ապահովագրութեան ֆլասաները վորոշելու և հատուցելու գործի վերաբերմամբ: Այդ հսկողութեանը պետք է իրագործել կամ տեղերը մեկնելու միջոցով (մանավանդ այն շրջանները, վորտեղ նկատվում է ֆլասաների ուռճացում), կամ տեղերից պահանջված փաստաթղթերով:

§ 41. Երջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վճիռ-

ներն ավագ շրջանային կամ քաղաքային ապահովագրական տեսուչը մտցնում է արձանագրութեան մեջ, վորն ստորագրում են հանձնաժողովի բոլոր անդամները, ինչպես նաև անասունի անկման վերաբերյալ ակտի մեջ: Հանձնաժողովի վորոշման մասին նշումն ակտում ստորագրում է հանձնաժողովի նախագահը: Վնասների քննութեան արդյունքի մասին ավագ ապահովագրական տեսուչը նշում է ռեեստրում (ֆլասների մատյան):

§ 42. Շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի կամ ապահովագրական որգանի վորոշման մասին (տես այս հրահանգի § § 36 և 39) շրջանային ապահովագրական տեսուչը նշում է ակտը և ապահովագրողին հայտնի յերեք որվա ընթացքում:

9. ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ

§ 43. Անասունների ապահովագրութեան ֆլասները պետք է ապահովագրողին վճարել ակտն հաստատելուց 5 որվա ընթացքում:

10. ՈՎ Ե ԿԱԶՄՈՒՄ ԱԿՏԵՐԸ ՔՈԶԱՎԱՅՐՈՒՄ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐ ՍԱՏԿԵԼՈՒ ԴԵՊՔՈՒՄ

§ 44. Քոչվորական և կիսաքոչվորական շրջաններում, քոչավայրերում գտնվող անասունները անկման վերաբերյալ ակտեր կազմում է յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչը կամ գյուղխորհրդի քոչավայրերում յեղած լիազորը: Թե մեկ և թե մյուս դեպքում ակտ կազմելուն պետք է մասնակից անել անասնարուժին (անասնարուժակին), վորը գտնվում է քոչավայրում կամ սպասարկում է քոչավայրի մոտակա գյուղխորհրդին:

§ 45. Յեթե անասունը սատկում է հոտում, վորը հետու յե գտնվում քոչավայրի կենտրոնական կայանից և հնարավոր չե ժամանակին հայտնել այդ մասին յենթաշրջանային ապահովագրական տեսչին կամ գյուղխորհրդի լիազորին (քոչավայրի), ապա նախնական ակտ անասունի անկման մասին կազմում են այն անձինք, վորոնց տնորինութեան տակ է գտնվում հոտը (հովիվներ և այլն): Այդ ակտում ցույց է տրվում՝ անասունի անկման ժամանակն ու պատճառը, կամ այն հատկանիշները, վոր յեղել են տնտեսի ճիշտագրութեան և անկման ժամանակ,

ինչպես նաև այն հանգամանքները, վորոնց առկայութեամբ սովոր դեպքն է տեղի ունեցել: Նախնական ակտերն ստորագրում են բոլոր այն անձինք, վորոնք ներկայ յեն յեղել այն կազմելու ժամանակ և հոտի վարիչը ներկայացնում է քոչավայրի կենտրոնական կայանին: Այնուհետև, ակտի ամօրհանի և վկաների հարցաքննութեան հիման վրա կազմվում է արդեն ակտ անասունի անկման մասին ԽՍՀՄ Ֆինժոդկոմատի կողմից հաստատված ձևի բլանկի վրա:

§ 46. Ակտը քոչավայրում սատկած անասունի մասին յենթաշրջանային ապահովագրական անտուչը կամ գյուղխորհրդի լիազորն անմիջապես ուղարկում է այն շրջանի ապահովագրական տեսչութեանը, վորտեղից անասուններն են քոչել, ստորգելու և շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովին ներկայցնելու համար:

§ 47. Վնասները քոչավայրում գտնվող անասունների անկման համար հատուցվում են այս հրահանգի: § 43-ում նախատեսված կարգով:

11. ԻՆՉՊԻՍԻ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐ ԵՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՎՈՒՄ ԿԱՄԱՎՈՐ ԿԱՐԳՈՎ

§ 48. Անասունների, թռչունների և մեղուների ապահովագրութեանը կամավոր կարգով բաժանվում է. —

ա) կամավոր գերհոպարային ապահովագրութեան, վորն անց է կացվում այն դեպքերում, յերբ անասուններն արդեն ապահովագրված են պարտադիր կոպարային կարգով և նրանց տերերն ուղում են իրենց ապահովել ավելի բարձր գումարով այդ անասունների անկումից վնասներ առաջանալու դեպքում, քան այդ սահմանված է պարտադիր կոպարային ապահովագրութեան վարձատրութեան նորմաներով:

բ) կամավոր ապահովագրութեան, վորը սահմանված է այն անասունների, թռչունների և մեղուների համար, վորոնք պարտադիր կոպարային կարգով չեն ապահովագրվում:

12. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԵՐԸ

§ 49. Կոչանաեսութեաններում և սկզբնական կոպարատիվներում անասուններ, թռչուններ և մեղուներ կարելի յի ապա-

հովազրել ուղած դուժարով, ապահովագրվողի ցանկութեամբ, բայց այդ դուժարն ավելի լինել չի կարող, քան գերկողարային կարգով ապահովագրվող անասունների վերաբերմամբ՝ անասունների լրիվ արժեքի (վորը սահմանում են ապահովագրական որդանները կոտնատեսային շուկայի գների հիման վրա) և ապահովագրական վարձատրութեան կայուն նորմաների (վոր սահմանվում են պարտադիր կողարային ապահովագրութեամբ) միջև յեղած տարբերութեանը: Մայր-ճագարները, ազնվացեղ թռչունները և մեղուներն ապահովագրվում են պատասխանատվութեան այն նորմաների սահմաններում, վորոնք սահմանված են դաշնակից հանրապետութեանների ժողկոմխորհրդի կողմից ԽՍՀՄ Պետապի համաձայնութեամբ:

Կոտնատեսականների, բանվորների, ծառայողների, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիների մոտ անասուններ կարելի չի ապահովագրել ուղած դուժարով, ապահովագրվողի ցանկութեամբ, բայց այդ դուժարը չի կարող ավելի լինել քան.—

ա) խոշոր յեղջերավոր անասունների, ձիերի, ուղտերի, ավանակների, ջրիների վերաբերմամբ—անասունների արժեքի (վորը սահմանված է բարձրագույն—գնման գների հիման վրա) և պարտադիր կողարային ապահովագրութեան ապահովագրական վարձատրութեան կայուն նորմաների միջև յեղած տարբերութեանը:

բ) վոչկարների, այծերի և խոզերի վերաբերմամբ—պատասխանատվութեան այն նորմաները, վորոնք սահմանված են դաշնակից հանրապետութեանների կողմից ԽՍՀՄ Պետապի համաձայնութեամբ:

§ 50. Կամավոր գերկողարային կարգով կարելի չի ապահովագրել նույն անասուններին, վորոնք ապահովագրվում են պարտադիր կողարային կարգով: Չի կարելի ապահովագրել միայն՝ ա) տնտեսութեաններում—ազնվացեղ ձիերին և ազնվացեղ խոշոր յեղջերավոր անասուններին, քանի վոր այդ անասուններն պարտադիր կողարային կարգով ապահովագրվում են իրենց լրիվ արժեքով (§ 10 ծանոթ. 2). բ) մենատնտես գյուղացիների, վոչ-կոոպերացիայի անալագործների և արհեստագրողների մոտ—10 տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող վորսերի մոտ—10 տարեկանից ավելի բարձր հասակ ունեցող խոշոր յեղջերավոր անասուններին և 2 տարեկանից ավելի բար-

ձըը հասակ ունեցող ձիերին, ուղտերին, ավանակներին և ջուրիններին:

Կամավոր կարգով կոլտնտեսություններում և սկզբնական կոռպորատիվներում կարելի յե ապահովագրել մայր-ճագարներին և ազնվացեղ թռչուններին (հավեր, բաղեր, սագեր) 6 ամսական հասակից և մեղուներին փեթակներում (մեղուների ընտանիքներ), իսկ կոլտնտեսականների, մենատնտես գյուղացիների և այլ քաղաքացիների մոտ—վոչխուրներին, այծերին և խոզերին:

§ 51. Ապահովագրության ընդունվում են միմիայն առողջ առասուները, թռչունները և մեղուները (ընտանիքներ): Անասուները ապահովագրելիս նրանց առողջության վիճակը պետք է վորոշել մասնագետի (անասնաբուժի, անասնաբուժակի, զոտտեխնիկի, գյուղատնտեսի) մասնակցությամբ: Այս կամ այն շրջանում նման մասնագետներ չլինելու դեպքում թույլատրվում է վորպես բացառություն անասուները ապահովագրել առանց մասնագետների մասնակցության: Այս դեպքում անասուներին գննությունը կատարում է ապահովագրական տեսուչը կամ ապահովագրական գործակալը:

13. ՅԵՐԲ Ե ՍԿՍՎՈՒՄ ՅԵՎ ՅԵՐԲ ՎԵՐՁԱՆՈՒՄ ՊԵՏԱՊԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՍԱՎՈՐ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 52. Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է այն պահից, յերբ ապահովագրվողը կատարում է իրենից հասանելիք ապահովագրական վճարումը, իսկ տարկետման դեպքում— առաջին մուծանքը կատարելու պահից: Յեթե ապահովագրական տեսուչն անասուներին զննում է առանց մասնագետի մասնակցության (այս հրահանգի § 51), ապա Պետապի պատասխանատվությունն սկսվում է ապահովագրական վճարումը կատարելուց 15 որ հետո միայն և վերջանում է պատասխանատվության սկզբի որվանից մեկ տարի հետո:

§ 53. Յեթե անասուներին, թռչուններին և մեղուներին (ընտանիքներ) կամավոր ապահովագրության վճարումը տարկետելու դեպքում ապահովագրվողը սահմանված ժամկետում չի մուծում վճարման տարկետած մասը, ապա ապահովագրությունը վերջացած է համարվում այն պահից, յերբ յերկրորդ վճար-

լուսմը պետք է կատարված լիներ: Նման դեպքերում ապահով-
դրութեան դադարեցման մասին ապահովագրական տեսուչն ան-
միջապես պետք է հայտնի ապահովագրվողին:

§ 54. Անասունների, թռչունների և մեղուների կամավոր
ապահովագրութեան պատասխանատվութիւնը վերջանում է՝
ա) յերբ նրանք դուրս են գալիս այն տնտեսութիւններից, վոր-
տեղ ապահովագրված են յեղի, բ) յերբ ապահովագրութիւնը
դադարեցվում է շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի
վորոշմամբ (այս հրահանգի § 8):

ԾԱՆՈթՈՒԹՅՈՒՆ.— Յեթե տնտեսութիւնից դուրս
յեկած անասունի փոխարեն և մինչև նրա ապահովագրու-
թեան ժամկետը լրանալն ապահովագրվողը ձեռք է բերում
նոր անասուն, ապա Պետապի պատասխանատվութիւնը
կարելի յե փոխադրել այդ նոր անասունի վրա, յեթե ա-
պահովագրվողն այդ մասին դիմում կտա ապահովագրա-
կան տեսութեանը:

14. ՎՈՐ ԴԵՊԲԵՐՈՒՄ Ե ՊԵՏԱՊԸ ՀԱՏՈՒՅՈՒՄ ՎՆԱՍՆԵՐՆ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՄՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ

§ 55. Անասունների, թռչունների և մեղուների կամավոր
ապահովագրութեան գծով Պետապը հատուցում է ֆլասները
նույն դեպքերում, ինչ վոր պարտադիր կոպարային ապահովա-
գրութեան ֆլասները:

Կամավոր գերկոպարային կարգով ապահովագրված անա-
սունին սպանելու (մորթելու) դեպքում և յեթե միսը պիտանի
յե ճանաչված ուտելու համար, ֆլասները հատուցվում են պար-
տադիր կոպարային և կամավոր գերկոպարային ապահովագրու-
թեան ապահովագրական վարձատրութեան ընդհանուր գումարի
և մսի արժեքի միջև յեղած տարբերութեան չափով:

§ 56. Մեղուների (մեղուների ընթանիքներ) կամավոր ա-
պահովագրութեան գծով Պետապը հատուցում է ֆլասները, յերբ
նրանք սատկում են հիվանդութիւններից, գժբախտ դեպքերից
և տարերային աղետներից, ինչպես նաև յերբ մեղուների ըն-
տանիքները վնասուցվում են վարակիչ հիվանդութիւնների դեմ
պայքարելու կարգով:

§ 57. Պետապը ֆլասներ չի հատուցում այն բոլոր դեպքե-
րում, յերբ անասունները, թռչուններն ու մեղուները սատկում
են տիրոջ մեղքով (տես այս հրահանգի § 5):

Բացի այդ, ֆլեաները չեն հատուցվում՝

ա) յեթե ապահովագրվողը ժամանակին չի կատարում կամավոր ապահովագրութեան տարկետած վճարումները.

բ) յեթե առանց մասնագետի ղննութեան ապահովագրված անասունները (տես այս հրահանգի § 41) սատկում են կամավոր ապահովագրութեան վճարումը կատարելու պահից 15 օրվա ընթացքում (տես այս հրահանգի § 52), անկախ սատկելու պատճառներից:

15. ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ, ԹՈՉՈՒՆՆԵՐԻ ՅԵՎ ՄԵՂՈՒՆԵՐԻ ԿԱՍԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՈՒ ՅԵՎ ՎՃԱՐԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

§ 58. Անասունների, թռչունների և մեղունների սատկելու դեպքում ակտ կազմվում է նույն կարգով, ինչ կարգ սահմանված է անասունների պարտադիր կողարային ապահովագրութեան համար: Այն անձինք, վորոնք գալիս են ակտ կազմելու պետք է պահանջեն ապահովագրվողից անդորրագիր կամ այլ փաստաթղթեր, վորը հաստատում է, վոր սատկած անասունները, թռչունները ու մեղունները (ընտանիքներ) ապահովագրված են յեղել կամավոր կարգով:

§ 59. Յեթե տնտեսութեան բոլոր անասունները կամ միևնույն տեսակի և սեռի անասունները կամավոր գերկողարային կորգով ապահովագրված են միանման գումարով՝ և ֆլեաներ վորոշելիս կպարզվի, վոր ապահովագրված անասունների տեսակի և սեռի անասունների թիվը տնտեսութեան մեջ ավելի յի (նոր ընդունված կամ ապահովագրական հասակին հասած անասունների հաշվին), քան ապահովագրված է կամավոր կարգով, ապա մեկ անասունի կամավոր ապահովագրութեան ապահովագրական վարձատրութեանը պետք է պակասեցնել տվյալ տեսակի կամ սեռի անասունների թվի ավելացմանը համեմատ: Այս դեպքում մեկ անասունի ապահովագրական վարձատրութեանը վորոշվում է հետևյալ կերպ՝ ապահովագրական այն ընդհանուր գումարը, վորով սատկած անասունների տեսակի և սեռի անասուններ են ապահովագրված, բաժանվում է տվյալ տեսակի և սեռի ապահովագրական հասակ ունեցող անասունների առկա թվի վրա:

Որինակ՝ կորտնտեսութեան բոլոր կովերը, թվով 50 գլուխ, ապահովագրված են կամավոր (գերկողարային) կարգով 600-ա-

կան ուռւք, այսինքն, ընդամենը 30.000 ու: Վնասներ վորոշելիս կոլտնտեսութեան մեջ առկա յե յեղել 60 կով, ընդվորում, այդ 10 ալիւրդ կովերի մասին կոլտնտեսութեանը շրջանային ապահովագրական տեսութեանը չի հայտնել և նրանց լրացուցիչ կերպով չի ապահովագրել: Սատկած կովի համար կարելի յե վճարել վոչ թե 600 ու, այլ 500 ուռւք միայն (30.000:60): Նոյնպէս պէտք ե վարվել տնտեսութեան մեջ միանման գումարով ապահովագրված մանր անասունների, թռչունների և մեղուների (ընտանիքներ) ապահովագրական ֆուսաները վորոշելիս:

16. Բ Ո Ղ Ո Ք Ն Ե Ր

§ 60. Վնասներ վորոշելու և հատուցելու ընագավառում շրջանային և յենթաշրջանային ապահովագրական տեսուչների կատարած գործողութեանների դեմ բողոքներ ապահովագրվողները շրջանային Ֆինանսական բաժնին տալիս են վոչ ուշ քան համապատասխան տեսչի կողմից սխալ գործողութեան կատարելուց մեկ ամսվա ընթացքում: Մեկ ամսվա ժամկետը լրանալուց հետո շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը բողոքներ չի ընդունում:

§ 61. Ապահովագրվողների բողոքները շրջանային և յենթաշրջանային տեսուչների սխալ գործողութեանների դեմ (ֆուսաներ վորոշելու և հատուցելու առթիվ) անպայման քննում ե անձամբ շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը: Բողոքի քննութեանը կանչվում ե նաև բողոքատուն, իսկ յիթն նա չի ներկայանում, ապա բողոքը կարելի յե քննել նրա բացակայութեամբ:

Շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչը պարտավոր և վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 20 որվա ընթացքում (իսկ կարմիր բանակայինների բողոքների վերաբերմամբ՝ վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 7 որվա ընթացքում) քննել այն և իր վորոշման մասին հայտնել բողոքատուին գրավոր:

§ 62 Շրջանային Ֆինանսական բաժնի վարիչի վորոշումը ինչպէս նաև շրջանային ապահովագրական հանձնաժողովի վորոշումը կարելի յե բողոքարկել վոչ ուշ քան ապահովագրվողին հայտարարելուց մեկ ամսվա ընթացքում, մարդային բաժանում չունեցող դաշնակից հանրապետութեան կամ ինքնավար հանրապետութեան Պետական ապահովագրութեան վարչութեանը, Պետապի յերկրային կամ մարդային վարչութեանը, իսկ այլ վարչութեանների վորոշումները՝ մարդային բաժանում ունեցող դաշնակից հանրապետութեանների Պետապի վարչութեանը կամ ԽՍՀՄ Պետապի Դիւալոր վարչութեանն ըստ պատկանելույն:

492

Մեկ ամսվա ժամկետը՝ ըրանալուց հետո Պետական ապահովագրութեան վարչութիւնը բողոքներ չի ընդունում:

Իրազնակից կամ ինքնավար հանրապետութեան, մարզի կամ յերկրի Պետական ապահովագրութեան վարչութիւնը պարտավոր ե քննել ներկայացված բողոքը, վոչ ուշ քան այն ստանալուց մեկ ամսվա ժամկետում (իսկ կարմիր բանակայինների բողոքները՝ վերաբերմամբ՝ վոչ ուշ քան բողոքն ստանալուց 15 օրվա ընթացքում) և իր վորոշման մասին գրավոր հայտնի բողոքատույին և համապատասխան շրջանային ֆինանսական բաժնին:

17. ՊԵՏԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՅԵՎ ԿՈՊՊԵՐԱՏԻՎ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒՅՑՈՒՆՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՅՑՈՒՆՆԵՐԻՆ ՊԱՏԿԱՆՈՂ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՆԿՄԱՄԲ ՊԱՏՃԱՌԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ ՎՈՐՈՇԵԼՆ ՈՒ ՀԱՏՈՒՑԵԼԸ

§ 63. Պետական հիմնարկներին և ձեռնարկութիւններին, կոոպերատիվ, պրոֆեսիոնալ և հասարակական կազմակերպութիւններին պատկանող, պարտադիր կամ կամավոր կարգով ապահովագրվող անասունների անկման պատճառները վորոշվում են, կազմվում ակտեր և հատուցվում ֆլասները՝ այն հիմունքներով, վորոնք նախատեսնված են այս հրահանգում:

Այս հրահանգը հրատարակելուց հետո վերացվում ե № 326-կ. հրահանգն՝ անասունների ապահովագրութեան ակտեր կազմելու և ֆլասներ հատուցելու վերաբերյալ, հաստատված ԽՍՀ ՄՖինժողկոմատի կողմից 1933 թ. հունիսի 8/16-ին:

ԽՍՀՄ Ֆինժողկոմաս

A $\frac{II}{24487}$

ԽՍՀՄ Պետալի Գլխավոր Վարչութիւն

1937 թ. մայիսի 28-ին.

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
FL0001781